VI. évfolyam, 122. szám.

BRASSÓ.

Kedd, 1890. október 28.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Az E. M. K. E. brassó-, kis- és nagy-küküllőmegyei választmányának hivatalos közlönye.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi és zernesti, dicső-szentmártoni, erzsébetvárosi, hosszu-aszói, kőhalmi, medgyesi, nagy-sinki, segesvári és szent-ágothai kir. járásbíróságok hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKINT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

SZERKESZTŐSÉG:
Brassó, Csergepiacz 148 sz., I. emelet, hol a szerkesztő naponkint 4—5 óra között található. Kis-Küküllőmegyét érdeklő közlemények Gyöngyössy István társszerkesztőhöz Dicső-Szent-Mártonba küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

KIADÓ-HIVATAL
Alexi könyvnyomdája, Színház-uteza 95. szám, hova az előfizetési és hirdetési díjak bérmentve küldendők.

Hirdetések és Nyilt-tér előre fizetendő.

ELŐFIZETESI ÁR
helyben házhoz hordva vagy vidékre postan küldve.
Egész évre 7 frt, félévre 3 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 80 kr. Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DIJA:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. (1—10 sor 50 kr.) Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nyilttéri közlemeny sora 10 kr.

HIRDETÉSEK FELVETETNEK:
Brassóban a kiadóhivatalban. *Budapesten*) Lang Lipót, Haasenstein és Vogler (Jaulus Dukes és Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát *Bécsben*: Daube G. L. és társa Haasenstein és Vogler (Otto Maasz), Schalek Henrik Oppelik Alajos, Dukes M.; *Berlinben:* Rudolf Mosse *Frankfurtban:* Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

A román conferentia küszöbén.

Holnap nyilik megy Nagy-Szebenben a román nemzeti párt conferetiája. Taktika-e, vagy véletlenség az a tollharcz, melyet a conferentia előestéjén a román lapok egymás ellen olyan elkeseredve folytatnak? pár nap mulva ki fog derülni. A temesvári „Luminatoru“ a nagy-szebeni „Telegraful“ ellen, a n.-szebeni „Tribuna“ a brassói „Gazeta“ ellen használnak olyan kifejezéseket, melyek nem arra valók, hogy egymáshoz közeledhessenek. Azonban akadhat olyan szónok közöttük, a ki a conferentián lecsendesítheti a felkorbácsolt szenvedélyeket és a conferentia kimondja egyhangulag, hogy ragaszkodik az 1881-iki conferentián elfogadott programmhoz. Ezzel azután „rebene gesta“ áldomást isznak és szétoszlanak.

Mi alig hisszük, hogy a „Telegr. Roman“ mérsékelt magatartása érvényesüljön, a ki a conferenczia előestéjén így nyilatkozik: „Nem tőlünk függ a dualismus megváltoztatása; ha a csehek és horvátok, kik erősebbek mint mi, ezt nem tehették meg, nehezen hiszszük azt, hogy mi megváltoztassuk, kik 1881 óta háromszor összegyűltünk a nélkül, hogy valamit végeztünk volna. Nem tehetjük, hogy az 1881-ben megállapított programmból két pontot elfogadjunk, melyek a magyarok és románok közé mély árkot ástak. A hatalom a magyarok kezében van s nem fogják azt azokkal megosztani, a kik felől meg vannak győződve, hogy nekik ellenségeik. Már pedig az 1881 iki programm szerint a magyarok úgy vannak meggyőződve, hogy a románok az ő ellenségeik s hogy az unió megsemmisitésére törekszenek. Nincs ma olyan magyar, a ki így ne kiáltana: „Unió vagy halál!“ — Ilykép csittítja a „Telegr. Roman“ a túlzó románokat

Ezzel szemben a „Gazeta“ az 1848. május 15-én Balázsfalván megállapított programmot emlegeti, melyből egy hajszálnyit sem hajlandó engedni, „mert — úgy mond — azok az elvek a román népben erős, gyökeret vertek, azok szentek és elidegeníthetlenek, mert a nép örök jogán alapszanak: a szabadságon és egyenlőségen, a melyek 1848 óta a népeknél nagy győzelmet vívtak ki.“

A „Gazeta“ hallani sem akar a magyarok és románok közötti kibéküléséről; mindnyájunk közös érdekében sajnáljánok, ha a nagy-szebeni gyülés is ez áldástalan és merev álláspontra helyezkednék.

A jubiláló színészet.

A magyar színművészet ünnepet ül. Az ország osztatlan érdeklődése hű kifejezése annak, mennyire méltányolja a legmagyarabb s legnemesebb művészeti ág fennállásának századéves évfordulóját.

A mai ünnep, tárgyánál fogva, voltaképen nem országos; csak helyi szinezetü, a mennyiben az országos szinészet multjának tanusága szerint a legelső magyar színigazgató épen 194 évvel ezelőtt nyerte el nemzetének uralkodójától az első magyar színigazgatói concessiót, minélfogvó hat év multán joggal megünnepelhetjük a magyar szinészet 200 éves jubileumát.

A mostani ünnep egyelőre csak a magyar színielőadások századéves multját a fővárosban van hivatva emlékezetessé tenni, megujítván ezuttal azon lelkes férfiak és nők emlékét, kik apostoli türelemmel s vértanui kitartással és lemondással fáradtak az általuk lelkesülten szolgált nemzeti intézményért.

Mint minden nemzeti intézményünknek, úgy a magyar színművészetnek is alapvetője a magyar irodalom volt, — írja Dr. Váli Béla, a magyar szinészeti irodalom kitünő buvára. — A magyar sajtó volt úttörője, alapvetője, ápolója száz év előtt, hű kisérője egy hosszu század alatt és ma apotheosis-szerü dicsfénynyel ugyancsak az irodalom siet elárasztani a színművészet érdemeit.

Büszkén emeljük ki a mult homályából Ráth Mátyás, Péczely József mult századi szerkesztők, Báróczy Sándor, Decsy Sámuel, Kazinczy Ferencz s több irónk emlékét, a kik ügybuzgóságukkal s hazafias érzetükkel támogatták a magyar szinészet elárvult ügyét, midőn ugyancsak az egykoru magyar főranguak leggazdagabbjai franczia, olasz és német színtársulatokra százezreket áldoztak főúri hivalkodásból, részint a hon határain kívül, részint itthon — tehát a tengődő magyar színtársulat közelében.

A magyar szinészet bölcsőjét, a lezajlott évszázad tanusága szerint, a végzet a közöny részvétlenségére látszott bízni. E végzetszerüséggel szemben csak egy férfiú volt képes eredményt felmutatni s ez Kelemen László volt, ki ügyvéd létére leküzdve a szinészeti pályára lépőhöz tapadó előitéletet, hazafias elhatározottsággal állott az első magyar színtársulat élére, mely többnyire diplomatikus emberekből, nemes családból származó ifjakból s leányokból állt. Kelemen nélkül bizonyára még évtizedekig késik a magyar színtársulat felállítása.

Fájdalom, a magyar színtársulatok megölő férge, a viszály, már az első színtársulatnál is megkezdé emésztő munkáját s lehetetlenné tevé Kelemen László minden ügybuzgóságát, noha mindenki elismeré, hogy a szinészek közül senki annyit nem áldozott, mint ő, sem pedig a színtársulat érdekében senki annyit nem fáradozott. A nemzeti ügy nem csekély kárára, neki nemcsak a magyar szinészet érdekellenségeivel kellett küzdenie, de és főleg azzal, hogy alattvalói nem látták be intézkedései jogosultságát s helyességét. Mennyire vitte volna Kelemen, ha társulata összes tagjai vállvetve támogatják vala! Ha sikerült volna Kelemen szellemének játéktársait is áthatni, úgy a magyar szinészet története ma nem mutatna fel annyi szomoru és kétségbeejtő mozzanatot; úgy ma, a jubileumi fény s ünnepi érzetek közt is, aligha tépelődnénk a magyar vidéki szinészet leirhatlan rendezetlenségén, színigazgatóink lépten-nyomon

---

A „BRASSÓ“ TÁRCZÁJA.

Diesterweg Adolf.

(Szül. 1790. okt. 29. — Megh. 1866. jul. 7.)

Holnap lesz száz éve, hogy „a németzet Pestalozzi“, Németország legelső tanítója, a nassaui Siegenben született. Hálás nemzete nagyban készül ezen emlékezetes napot méltóan megünnepelni; egy ujabb paedagodiai reform-folyóirat*) külön füzetet bocsátott ki ez alkalommal, mely több kitünő czikkben foglalkozik Diesterweg életével, jelentőségével, műveinek tartalmával és könyvészetével.

E füzet gazdag tartalmából böngésztem az alábbi részletet, mely olvasóinkat e kiváló tanférfiú működésével megismerteti, de egyidejüleg igen tanulságos következtetésekre indít hazai tanügyünket illetőleg. Mi magyarok is hódolunk egy oly férfiú emlékének, ki bár születésére nézve német, egész életének szellemi munkájával nem csupán nemzetét, hanem az egész emberiséget szolgálta.

* * *

Mi volt Diesterweg czélja?

Diesterweg nevelési elveiben az általános emberi a nemzeti képzéssel mintegy összeforr; a nevelés czélja „öntevékenység az igaz, jó és szép szolgálatában“. Mivel „embernek lenni annyi, mint értelmes czélok szerint önműködőleg hatni“, a tanítás minden ágában, kezdve a falusi iskolától, fel az egyetemig, a fejlesztő ú. n. sokratesi módszert pártolja s e tekintetben saját példájával és műveivel jár elől.

Legfelsőbb nevelési elve a természetszerüség, melynek még a nemzeti s culturális nevelést is alárendeli. Ezért küzdött mintegy félszázadig fokozott erélylyel a felekezeti iskolák ellen, mert „a népiskola ép oly kevéssé szolgálhatja egy bizonyos felekezet érdekeit, mint a hogy nem nevelhet kizárólagosan egy politikai áramlat számára.“ A törvények becsülésének szemmel tartása mellett, a paedagogiának közömbösnek kell maradnia. Tudjuk, hogy e küzdelem még ma sem ért véget.

A nemzeti nevelést illetőleg élesen kel ki azon visszaélések ellen, melyeket az idegen nyelvekkel már zsenge korban elkövetnek; a népiskolában idegen nyelvnek mindaddig nincs helye, míg az anyanyelv alapja szigoruan nincs megvetve, tehát általában a 12. életévig. „Gyalázat minden nevelőintézetre, melynek tanulói idegen nyelvet jobban tanulnak anyanyelvüknél; gyalázat minden polgárra, ki az idegen nyelvek tanulmányozása miatt elhanyagolja anyanyelvét; gyalázat minden atyára s nevelőre, ki még dadogó gyermekét vagy tanítványát már is idegen nyelvvel nyűgözi, avagy ezt anyanyelve fölé helyezi!“

Diesterweg főczélja tehát „általános emberképzés nemzeti alakban s egyéni kifejezésben.“ Hogy ezt elérhesse, a szabad, független s jól kikerekített népiskola megalkotásán fáradozott s azt minden áron fel akarta szabadítani a papok hatalma alól. A tanítók felügyeletét ezek részéről fölöslegesnek s károsnak mondja: „az iskolafelügyeletet szakértőkre kell bízni, olyan férfiakra, kik egykor maguk is gyakorlatilag működtek a tanítói pályán.“ Legyen a népiskola állami intézmény, melynek közigazgatásában tér jut a községeknek is. Gondoskodni kell továbbá a kellő kiegészítésről: lefelé a gyermekkert, fölfelé a továbbképző tanfolyamok által. A nyilvános tanításnak a 14. életévben még nem szabad megszünnie, mert ekkor kezdődnek a legválságosabb idők s a hasznos tudnivalók egész tömege van még hátra.

A népnek képzése azonban mindaddig hiú árnykép marad, míg kellő számu s képességü erőkről nem gondoskodtunk. Joggal állította tehát Diesterweg: „A tanítóképzés az iskolai reformok elseje, ennél fontosabbat nem ismerek.“ Elképzelhetjük, mennyit létesített ő maga e téren, ha meggondoljuk, hogy 27 éven keresztül állt egy tanítóképezde élén; úgy született ő ezen állásra, — mondja egyik életirója — mint Scipio tábornoknak. Igaz, hogy mindig nagy igényekkel lépett fel s tanítványait komoly, férfias bánásmódban részesítette, de viszont el is látta őket a szükséges segédeszközökkel, a becses „Wegweiser“-rel, melyet magyar fordításban is birunk. A tanító jellemképzését többre becsülte az értelminél, hangsúlyozta az egyéniséget, önállóságot s erkölcsi bátorságot és erélyesen küzdött a tanítói karban gyökeret vert szolgaiság, meghunyász-

*) »Neue Bahnen«, Monatsschrift für eine zeitgemässe Gestaltung der Jugendbildung. (évnegyedre 75 kr.) E kitünő folyóiratot melegen ajánljuk mindazoknak, kik a népiskolával kapcsolatos reformtörekvések iránt érdeklődnek

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ismétlődő visszaélésein és szinészetünk általános hanyatlásán.

De félre a sötét részletekkel! A jubileumi fényt ne árnyazza be a jelen tökéletlensége. A mai nap azon halhatatlan halottak emlékének legyen szentelve, a kik önzetlenül s megjutalmazatlanul léptek 1790-ben a magyar szinészet sivár mezejére. Az 1790. október 27-iki budai magyar première hősei Kelemen László művezetése alatt: Soós Márton, Baranyi Balázs, Horváth János, Ráth Pál, Üngvári János, Rózsa Márton, Popovics András, Nemes András, Szomor Máté, Fülöp István, Moór Ánna, Permeczky Franciska, Nagy Erzsébet és Nagy Julia voltak.

A kegyelet országos jellege e kisded társaság törekvéseinek megdicsőítése. A végbemenő ünnep kétségbevonhatlanul az ő eszméik diadalát jelenti, de jelenti egyszersmind azt is, hogy az általuk elvetett mag nyomán felsarjadt s általánossá lett e hazában a művészi és nemzeti érdemek méltatása. (rz.)

Külföld.

A béke tünete. Alexandrovics Wladimir nagyherczeg, a czár kedvencz testvére, — mint Berlinből írják, — jelenleg a német székvárosban időzik, mint a császár vendége, ki az előtte rokonszenves herczeget vadászatra hívta meg. Főrangu körök politikai jelentőséget is tulajdonítanak a látogatásnak. Tudvalevőleg Wladimir nagyherczeg a Romanov-háznak azon tagja, a ki a legélénkebb érzéket tanusítja a nyugati cultura és civilisatió iránt s a Habsburg-ház és az osztrák-magyar monarchiával szemben is legkevésbbé elfogult. Nagyon meglehet, hogy a czár, talán ép kedvencz testvére által befolyásolva, a velünk szövetséges monarchiához való viszonyára vonatkozólag immár hajlandó ama barátságos nézetekre, melyeket Vilmos császár vele elfogadtatni oly becsületesen törekedett, a nélkül, hogy czélhoz juthatott volna. — Csakhamar ki fog tudódni, való-e az ilyen feltevés, mert akkor Wladimir nagyherczeg kétségkivül meglátogatja királyunkat is, a ki különben szintén igen rokonszenvez vele. Látogatását Bécsben bizonnyal igen szívesen fogadnák.

Franczia ország és az európai vámszövetség. Jól értesült, de nem egészen elfogulatlan oldalról vesszük a következő értesülést:

„Igen erős nyomást gyakorolnak e pillanatban a franczia kormányra, hogy belevonják a készülő európai vámszövetségbe, a mely felelet lenne az amerikai Mac Kinley billre.

Miután az ezen ügyben való csatlakozásra felszólított Anglia teljes tartózkodást tanusít, Berlinből és Rómából együttes actió indittatott meg a czélból, hogy a franczia kormány rábirassék arra, hogy az európai vámszövetségre vonatkozó mozgalom élére álljon.

A két kormány különösen hangsulyozta, hogy ez volna a legkedvezőbb alkaiom, hogy Franczia ország kilépjen eddigi izoláltságából s hogy egyúttal a kezdeményezési actió gyümölcseit élvezhesse.

Több kiváló franczia politikus azon van, hogy Franczia ország fogadja el a felajánlott vezérszerepet, de a franczia kormány kevés kedvet mutat a jelzett ösvényre lépni.“

Az orosz trónörökös útja. A „P. Corr“ pétérvéri levelezője jelenti: Mivel az orosz trónörökös konstantinápolyi látagatása elmarad, a nagyherczeg Sebastopol helyett más városban kénytelen hajóra szállni. Ha ugyanis a trónörökös Sebestopolból indult volna utra, akkor el kellett volna haladnia Konstantinápoly mellett, s ha ott nem köt ki, még a rendes körülmények között is feltünést keltett volna eljárásával, mely az ökumeni patriarchatus által előidézett válság közepette tüntetés jellegüvé vált volna. Épen ezt akarta elkerülni az orosz kormány, mint hogy a patriarchatus Pétervár és Konstantinápoly között semmi lehangoltságot sem ídézett elő. Ezek után véglegesen elhatározták, hogy az orosz trónörökös Triesztben száll hajóra és az orosz tengerészeti hivatal már utasitást is kapott a szükséges előkészületek elrendelésére.

Szerb udvari hírek. Milán király — mint a „P. Cor.“-nek irják Belgrádból — tökéletesen rendezte többnyire pénzügyi természetü magánügyeit s ismét külföldre megy. Midőn azonban egyes lapok, melyek nem kedvelik a volt királyt, félre nem ismerhető kárörömmel rebesgetik, hogy Milán mostani búcsuja Szerbiától végleges és hogy soha sem fog visszatérni, akkor csak saját reményeiket állítják a való helyére. Milán épen nem vétette észre, hogy lemondana a belgrádi tartózkodásról, sőt oly rendelkezéseket tett, melyek azt mutatják, hogy a karácsonyt s talán az uj évet is Belgrádban ünnepli fiával. — Sándor király kezd már önálló akaratot mutatni, minek figyelembe vételéhez hozzászoknak a regensek. A fiatal király pedig sohasem ragaszkodott jobban atyjához és sohasem idegenkedett jobban anyjától, mint ép most. Milán elutazása után nem lesz hiány a kisérletekben, hogy fiát elidegenítsék tőle, de ez üzelmeknek kevés kilátásuk van a sikerre, annyival inkább, minthogy mind a három regens teljes egyetértésben van Milánnal, kettő pedig közülök határozottan feszült lábon áll Natáliával. Persiani csillaga sem ragyog többé.

Anglia és Olaszország. Mint „Pol. a Corr.“-nak Londonból irják az ottani politikai körök ez idő szerint azt hiszik, hogy a Kassala-ügyet csak majd a küszöbön álló olasz kamarai választások után intézik el. Ugyanis úgy vélekednek, hogy az angol álláspontnak Olaszország átal való elfogadását, noha csak egy erőteljesebben fogalmazandó formuláról van szó, Crispi külügyi politikájának ellenesei arra a szemrehányásra zsákmányolhatnák ki, hogy a miniszterelnök az ország érdekeit feláldozván, meghajolt Anglia akarata előtt és Olaszországot a vele szövetkezett és barátságban élő hatalmak részéről egyáltalán csak megaláztatás éri, minthogy már eddig is ez a radicalisok szokásos szavajárása. Ily körülmények között Crispire nézve kivánatos lehet, hogy a döntést elodázza, a mely az olasz ellenzéknek tulzás és ferdítés utján eszközt szolgáltatna az izgatásra.

Belföld.

Lapunk mult számában reproducáltuk a „Magy. Állam“-nak az elkeresztelések ügyében kiadott miniszteri rendelettel szemben elfoglalt álláspontját; most a „Bud. Corr.“ a kellő értékére szállítja le a nevezett közleményt, a mennyiben Esztergomból megbizható oldalról a következő táviratot közli:

„A primási palotában nem csekély bámulatot és megütközést kelt a magát a kath. egyház képviselőjeként feltüntető „Magyar Állam“-nak újult hévvel jelentkező harczvágya, melyet e lap a vallásügyi ministernek az elkeresztelésekre vonatkozólag kiadott ismeretes rendelete ellenében kifejt. Ellenséges fellépésre e kérdésben épen most annál kevésbbé volt ok, mert tényleg tárgyalások vannak folyamatban, melyek minden oldalról kielégítő megoldásra vezethetnének, a mit azonban efféle kifakadások bizonyára nem mozdítanak elő. Joggal kérdhető azonban, hogy vajjon ez a lap izgatásaival nem épen ezt a czélt akarja-e elérni, minthogy az ügy elintézése esetén elvesztené az annyira háládatos anyagot a szünetlen jajveszéklésre. E lapnak mégis sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a mennyit befolyásához és elterjedtségéhez képest megérdemel, ennek bizonyságául szolgáljon az a tény, hogy Simor herczegprimás e lapot egyáltalán nem is tartja és sohasem kerül szeme elé. Ez magyarázza meg azt, hogy az a számos valótlan hír, mely e lapban megjelen, vagy egyáltalában nem, vagy csak bizonyos idő mulva igazittatik helyre, miután t. i. más lapok útján a primásnak tudomására jutott. Teljesen téves a „Magyar Állam“ közleménye a Rampolla államtitkártól legutóbb érkezett irat tartalmára vonatkozólag; hogyan is juthatott volna ez a „Magyar Állam“-nak előbb tudomására, mint a magyar kormánynyal közöltetett?! Mert tényleg Simor herczegprimás Rampolla ez iratát tegnapig nem közölte a magyar kormánynyal. Sem Simor herczegprimás, sem egyetlen magyar püspök nem óhajtja az államhatalommal való harczot, és a magas clérus őszintén törekszik, mint 1868. óta mindig, modus vivendi-t találni, hogy a fennálló törvényeknek — a míg ezek fennállanak — határozataival összeütközésbe ne jőjjön. Remélhetőleg sem a kormány, sem a közvélemény nem fogja tévútra vezettetni magát a helyzet megítélésében a nagyon korlátolt olvasókörre számított „Magyar Állam“-nak saját szakállára folytatott izgatásai által.“

*

A képviselőház pénzügyi bizottságából. A képviselőház pénzügyi bizottságának Wahrmann Mór elnöklete alatt tartott f. hó 24-iki ülésében Hegedüs Sándor előadó előterjeszté az 1891-ik évi költségvetési előirányzatra vonatkozó — a bizottság

---

kodás s önző hizelkedés ellen: „egy állásban sem oly megvetésreméltók ezek, mint a tanitóéban; jaj nekik s azoknak, kiket ilyenekké nevelnek!“

Midőn 1845-ben Berlinben egy gyülés alkalmával a szónok a tanitókhoz intézett beszédét így végezte: „a tanitókat mindenek előtt s felett alázatosság illeti meg“, — Diesterweg így vágott közbe: „de bátorság is!“ A „Demut — Mut“ szójátékot felső helyen nem szívesen fogadták; ma vajjon szivesen fogadnák-e? . . .

Ezen elengedhetetlen öntudat emelésére mitsem tartott oly alkalmasnak, mint a tanító-egyesületeket, melyeket a valódi tanitói érzület legalkalmasabb légkörének nevez. Mindezek mellett azonban a mindennapi életről s kényszerítő anyagi szükségleteiről sem feledkezik meg: a sajtóban s képviselőházban mindent megmozgatott, hogy a tanitók anyagi helyzetén lendítsen. Goethe e szép mondatát alkalmazta a tanitókra, melylyel mi is bezárjuk e rövid megemlékezést:

„Ha jobb sorsa volna, jobb gondolatai is támadnának!“

Kemény.

Az atyuska.

(Vége.)

De a következő napokban újra a réginek találtam. Szinte túlságosan víg volt, hogy kételkedni kezdtem hangulata őszinteségében. Napról-napra reggel vetődött haza s kezdett szeszes italokkal és szivarral élni. S nem mulasztott el egy tánczmulatságot sem. Nagyon megfigyeltem őt s észrevettem, hogy a hol Mari nem volt jelen, unatkozott, bosszus volt s elégületlenül távozott. Ha meg ott volt, egészen kikelt magából. Izgatott, ideges lett, le nem vette a szemét róla s mindenütt a nyomában járt. Végre bemutatta magát neki. De mielőtt Mari szólhatott volna vele, hirtelen otthagyta őt.

Mint az árny, kisérte ezután is folytonosan bizonyos távolságban; de ha összejöttek, menekült előle, mintha félne a beszélgetéstől. S talán épen ezen különös viselete okozta, hogy Mari érdeklődni kezdett iránta. Ha csak tehette, megszólította őt. Iván ismeretes volt finom, udvarias modoráról, de Marival szemben mindig mogorván, szinte nyersen viselkedett. — Elvesztette az arczának egészséges színét, a szemeit sötét karikák övezték s egész külseje a lázbeteg benyomását tette. De ha kértem, hogy otthon maradjon, ingerülten erősítgette, hogy semmi baja sincsen.

E közben én is megismerkedtem Marival s úgy találtam, hogy nagyon sok szelleme van, de nagyon kevés szíve. Valóságos udvart tartott maga körül a hódolóiból, de csak játszott valamennyivel. Egészen a közelébe engedte őket, mint a ragadozók a prédájukat, hogy annál biztosabban eltaszíthassa. Szerette a selymet, a piros színt és a bonbont. Mindig azt ropogtatott. Látszott rajta, hogy csak a maga kedvéért tánczol. A ki nem tánczolt a kedve szerint, azt ott hagyta a terem közepén. Ugy bánt a férfiakkal, mint értéktelen játék-figurákkal.

A farsang utolsó vasárnapján megint együtt voltunk a „Sofiensaal“-ban tartott elegáns jelmezbálon. Iván fáradtságról és kimerültségről panaszkodott s egész este nem tánczolt egy lépést sem. Egy oszlophoz támaszkodva, borus arczczal szemlélte a mulatózókat. Láttam, hogy Mari figyelemmel kiséri őt.

A mulatság vége felé egy vérteshadnagy, Mari leghűségesebb udvarlója, közeledett Iványhoz.

— Szirontay grófnő beszélni óhajt veled.

Futó árny borult Iván homlokára, melyet fáradtan végigsimított kezével. Azután fölkereste Marit a hadnagy társaságában. Hanyagon hajlott meg előtte.

— Hivatott, grófnő! — szólt kelletlen hangon.

Mari idegesen felkaczagott.

— Én hivattam? . . . Eszemben sem volt. Ön nagyon képzelődő és önhitt, kedves barátom. De téved, ha azt hiszi, hogy én fogok futni ön után.

Iványnak egy arczizma sem rándult meg.

— Bocsánat, grófnő. Akkor tévedés van a dologban. Ez az úr mondotta. Ez az úr hazudta! — s a hadnagyra mutatott.

Ujra meghajolt és távozott. Mari idegesen játszott a legyezőjével, letépett egy rózsát a kebléről, összemorzsolta az ujjai között s elsötétült arczczal nézett utána.

A vértéshadnagy két társával nyomban kihivatta Iványt. Ez Málnay őrnagyot és engem nevezett meg segédekül. Rögtön összejöttünk s megállapodtunk abban, hogy másnap reggel 6 órakor megtartjuk a kardpárbajt végkimerülésig a Prater egy elhagyott helyén.

Iván ezalatt újra visszatért az elhagyott oszlophoz. Láttam, hogy Mari később odament hozzá s karjába kapaszkodott. Egy ablakmélyedésbe vonultak s

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

megál'apodásai alapján szerkesztett — általános jelentés tervezetét. A bizottság egyes részletekre vonatkozó megjegyzései után általános helyesléssel tette magáévá a jelentés tervezetét s elhatározta, hogy az a képviselőház legelső ülésén előterjesztessék. Minden valószínüség szerint nemcsak deficitmentes, hanem kellő időben megszavazott budgetünk is lesz 1891-re. A pénzügyi bizottság befejezve előkészítő munkáját, beterjeszti jelentését s a képviselőknek jó két hónapjuk lesz a kormány előirányzatának beható tárgyalására.

Azon örvendetes körülmény, melyet a bizottsági tárgyalások befejeztével a pénzügyi bizottság elnöke is kiemelt, hogy az ellenzéki tagok valósággal versenyeztek a kormánypártiakkal a pénzügyministeri előirányzat soliditásának és realitásának elismerésében, remélni engedi, hogy a költségv. tárgyalás is gyorsan és simán fog lebonyolittatni. Azután teljesen átengedheti magát a törvényhozás a reform-munkának, melyet oly szorgalmasan és alaposan előkészít a kormány; különösen az igazságszolgáltatási és közigazgatási javaslatokba mélyed majd bele a törvényhozás, melyek oly sürgősen szükségesek a magyar államnak nemcsak belső erősödésére, hanem még külső tekintélyére is.

NAPI HIREK.

Rendőri hir. A Brassó—sz.-hermányi uton f. hó 25-én délelőtt egy fekete, hosszu férfi felöltő veszett el. — A becsületes megtaláló kéretik e tárgyat a a városkapitányságnak átadni.

A magyar színészet száz éves jubilaeumának ünnepi végleges programmja a következő volt:

1. Okt. 25-én déli 12 órakor a színészegyesület nyugdíjházának alapkő-letétele. a) Kölcsey „Himnus“-a. Énekli az opera és népszínház férfi énekkara. b) Ünnepi köszöntemény, irta Váradi Antal, — szavalja Horváth Zoltán, a nemzeti színház tagja. c) A nyugdíjház építésének vázlatai. Előadja Bényei István. d) Az alapkő ünnepélyes letétele, okmányok elhelyezése, kalapácsütések stb.

2. Innen a közönség kivonul fáklyák kiséretében a kerepesi-úti temetőbe, a hol a Szigligeti Ede sírjánál állást foglal. A sírnál az énekkarok gyászindulót zengenek, mely után Rákosi Jenő emlékbeszédet mond az elhunyt úttörő jeles színészek és színműirók fölött, mire díszes koszorut helyez a sírra. Végül az énekkar zárja be a kegyeletes ünnepet.

3. Este a színházakba gyül a közönség, hol ünnepi díszelőadások lesznek.

4. Tíz órakor gyülekezés a Vigadóban a lakomára, melyen a felköszöntők a következőkben állapittattak meg: a) Feleki Miklós, a színészegyesület alelnöke Ő Felsége a királyra és felséges családjára, s Mária-Valéria főherczegnőre, mint a színészkiállítás fens. védnöknőjére; b) Dr. Várady Antal a kormányra és törvényhozásra; c) Jókai Mór a színészetre és az irodalomra; d) Paulai Ede Pest, mint vezérmegyére, érintve a többi megyék hazafias támogatását is; e) Budapest fővárosra és hatóságára; f) Ujházi Ede a vidéki városokra és azok szinügyi bizottságaira; g) Bényei István a szinészeti kiállítás helyettes védnöknőjére — fognak áldomást mondani.

5. Okt. 26-án a színészeti kiállítás megtekintése a városligeti műcsarnokban.

Szinészet. A Dicső-Szentmártonban Szigethy Jenő igazgatása alatt játszó szintársulat a jövő hétre a következő műsort állapitotta meg: okt. 28-án „Csókon szerzett vőlegény“; 29-én „Nótás Kata“; 30-án „Egy nő, ki az ablakon kiugrik“; nov. 1-én Jakabffy Gáborné, Krecsányi Katalin jutalmául: „Vadgalamb“ legujabb érdekes népszínmű. Jakabffyné egyike a társulat legjobb erőinek; ajánljuk őt a közönség meleg pártfogásába; nov. 2-án „Náni“. A műsorból örömmel győződhetünk meg, hogy az előadandó darabok mind a színirodalom legujabb termékei, már ennélfogva is megérdemli a társulat a pártolást.

Munkácsy új festeménye. Munkácsy alig hogy visszatért Párisba, azonnal hozzálátott az állandó országház számára készítendő festmény vázlatához. A mester e festményén azt a jelenetet alkotja meg, midőn Árpád, a honalapító fogadja a mai Magyarország őslakóinak hódolatát. A vázlaton Árpád egy dombon áll, kezében kardot tart, a háttérben a távolban elvesző alföld képei, körülötte pedig a hódolók állanak. A kép 15 méter hosszu és 5 méter magas lesz. Munkácsy ez idő szerint a régi viseletek tanulmányozásával foglalkozik.

A naszódi főgymnaisium elolához sításának megtiltása nagyon felbőszítette a „Gazeta Transilvaniei“-t. „Egy uj atentatum“ cz. alatt ezt irja: „Európa művelt államaiban hallatlan erőszakossági actust fűzött Csáky minister az üldözések végtelen lánczolatához, a mit a Szent-István koronája alá tartozó három millió románoknak kell elszenvedniök.“ „Alig mult egy éve annak, hogy az erőszakos minister halálcsapást mért a belényesi román gymnasium nemzeti existentiájára, és ime most a másik gymnasium ellen tör.“ „A naszódi román gymnasiumról van szó. A budapesti távirdai hivatalnak híre Csáky ministernek ujabb merényletéről, a melyet ezen gymnasium ellen intézett, minden bizonynyal újra megrázkódtatja az összes románok lelkületét.“

Leiningen megmentése. Sokféle versió járta be a lapokat arról, hogy szabadságharczunk egyik hősét és vértanuját, Leiningen grófot miként fogták el a czibakházi ütközetben és kik, miként mentették meg. Most egy magas állásu férfi, kinek szavához semmi kétség nem fér s ki mint a szabadságharcz katonája, az esetnél jelen volt, Leiningen elfogatását és megmentését a következőképen beszéli el: Leiningen gróf kapitány volt a kék hajtókás győri sorezredben, mely szabadságharcz kezdetétől fogva a magyar részen harczolt. A czibakházi ütközet idején Leinngen már az ezred egyik zászlóalja felett parancsnokoskodott. Ezen zászlóalj szétszórt harczrendben (plenklerezve) nyomult előre, földerítendő a zöm előtt a terepet. Leiningen, mint lelkiismeretes tiszt azon rajok élén haladt, melyek feladata volt a legfedettebb (coupirozott) és leggyanusabb tereprész felkutatása. Ezek a rajok a czibakházi szőlőkön vonultak át.

Leiningen, ki rövidlátó volt és tábori messzelátójával vizsgálgatott minden irányban, egy présház ajtajában katonákat pillantott meg. Ezen katonák egyenruhája olyan volt, mint az ő ezredéé, még a hajtókáik is épen olyan kék szint játszottak. Leiningen azt vélve, hogy ezek az ő emberei, egyenesen a présháznak tartott. A mint odaért, kiugrott az ajtón egy osztrák hadnagy és egy csomó osztrák katona s Leiningent formaliter behuzva a présházba, foglyukká tették. Dicsőségük azonban nem tartott soká, mert menten egy szakasz katona vette körül a présházat, egy Talabér nevü hadnagy vezérlete alatt s visszakövetelték Leiningent. Az osztrákok foglyukat mindjárt békességgel ki is adták, Leiningen pedig az osztrák hadnagyot bucsuzóul udvariasan még egy szivarral is megkinálta. Ebből az is világos, hogy azért tartja magát jóhiszemüleg olyan sok ember Leiningen megmentőjének, mert a pinczét körülfogó csapat minden egyes katonája egyenlő részben hatott közre a fogoly visszaadása érdekében.

Moltke gróf születésnapja. Berlinből távírják: Moltke tábornagynak a katonaság részéről történendő üdvözlésére vonatkozólag a következőleg intézkedtek: A felügyelők, a tábornagyok és vezénylő tábornokok délelőtt ½12 órakor Moltke lakásának nagytermében gyülnek össze. Ugyanez időben a második gárda-ezred első zászlóalja, a kastélyból már korábban elhozandó összes zászlókkal, beleértve a colbergi 9-dik gránátos-ezred zászlóját is, a mely ezerednek Moltke a tulajdonosa, valamint a gárdavértések első százada zászlokkal, a győzedelmi emlékszobor előtt várják a császár megérkezését. A zászlókat ezután a gyülekező terembe viszik, miután a császár ugyanott már beszédet intézett volt a vezénylő tábornokhoz. Majd Waldersee gróf vezérkari főnök és Wittich tábornok Moltke lakosztályába mennek és őt mint díszlovagok a császár elé kisérik s ez alkalommal a császár úgy a saját, mint a hadsereg nevében üdvözölni fogja a jubilans Moltkét. A zászlók és a lobogók október 27-ig Moltke lakásán maradnak. Mihelyt a császár eltávozott a vezérkari főnökségi épületből, megjelennek a császári házból való herczegek, valamint az uralkodóházak azon tagjai, a kik a hadseregben szolgálnak, hogy üdvözöljék a jubilanst.

Az ünnep legszebb emléke az agg hadvezérre nézve mindenesetre az az új, ritka diszes és szép marchallbot lesz, melylyel az ünnepeltet a német császár lepi meg. Ez a marchallbot 60 cm. hoszszu és ezüstből való; sötétkék selyemmel van bevonva, melyet a birodalmi sassal és a királyi koronával diszítettek. Igaz gyöngyök, drága kövek gazdagon ékesitik a botot, melyen a következő dedicatio olvasható: „II. Vilmos császár — Moltke grófnak 90 ik születésnapjára.“ A bot belül üres és abba teszik a császárnak Moltke grófhoz intézendő kéziratát. — Trencsénből jelentik: A Moltke-ünnepélyre, melyet az ősz hadvezér 90 éves születésnapja alkalmából tartanak Berlinben, Trencsénből ma a Moltke (91. gyalog)-ezred tisztjei közül Sohai ezredes, Heimerle alezredes, Berg százados és Chovancsok főhadnagy utaztak el a német fővarosba. — Berlinből távírják: Moltke gróf ma d. u. a friedrichsstrassei pályaudvarba adjutánsa Moltke őrnagy, és huga kiséretében polgári ruhában megérkezett. A pályaudvaron rokonai várták s a közönség tiszteletteljesen köszöntötte, a mit barátságos üdvözléssel viszonzott. Moltke, kit a császári várótermen át kisértek ki, a vezérkari épületbe hajtatott. — Bécsből távírják: A községtanácsban az antiliberalisok indítványát, hogy Moltke grófot üdvözöljék, a többség elvetette. — Belgrádból távírják: Az itteni német colonia vasárnap Moltke gróf tábornagy 90.-ik születésnapja alkalmából banquettet rendez.

Regény az életből. A gödöllői járásbiróság e napokban olyan becsületsértési és rágalmazási ügyet tárgyalt, a melynek előzménye érdekes tárgy volna bármely regényiró számára. D. E. kisasszony a mult év nyarán esküdött hűséget M. J. kereskedőnek. Az esketési szertartás délelőtt 10 órakor ment végbe, s azután a násznép a „Páris“ szállóban levő kávéházba vonult egy kis ünnepi reggelire. Az új aszszonyka nagyon türelmetlenül viselkedett a fiatal férj oldalán, folyton izgett-mozgott s kiváncsian nézett ki a váczi-körútra néző ablakon. Egyszerre csak amaz ürügy alatt, hogy rosszul érzi magát, az udvarra ment, onnan pedig észrevétlenül az utczára jutott, a hol belevetette magát egy a szálló előtt várakozó bérkocsiba. A kocsis erre a lovak közé vágott s azok szél-

---

ott hosszasabban beszélgettek együtt. Csak később tudtam meg, hogy miről.

A leány valahogyan megtudta, hogy párbaj lesz a szeszélye következménye.

— Hallom, hogy Walterskirchen lovag kihívta! — mondotta neki.

Iván szárazan közbevágott:

— Ez az ügy csak kettőnkre tartozik.

Mari türelmetlenül rázta a fejét.

— Nem, nem. Reám is tartozik. . . . Nem akarom, nem engedem, hogy megvivjanak. Én küldöttem önért a lovagot. Beszélni akartam önnel s bántott, hogy teljesen elhanyagol.

— Ezt elébb kellett volna kijelentenie; most már elkésett vele. Ha félti Hugót nem kellett volna könnyelmüen bajba kevernie.

Mari reszketett az izgatottságtól.

— Ki mondja, hogy őt féltem? Dehogy féltem. Hiszen a legjobb lövő és vívó a hadseregben. Egyáltalán nem törődöm vele. . . . De önért remegek.

Iván szúróan reászegezte tekintetét, majd vadul felkaczagott.

— Ah, hát bástyának tart engem, a mely mögül biztosan védheti a pártfogoltját! . . . Bennem is van ravaszság, grófnő. Nem sikerült a cselvetés. . . . Holnap megölöm Hugót!

Mari megragadta a kezét. Szemeiben köny csillogott s hangját egészen elfátyolozta a felindulás.

— Iván, ne gunyolódjék velem! . . Higyjen nekem. Kiteszem magamat a megvetésének, eldobom minden büszkeségemet, csakhogy meglágyítsam önt. Könyörüljön rajtam! . . . Önt szeretem, Iván! . . .

A szép leány ajka kínosan vonaglott, feje lehanyatlott és összecsuklott a térde. Iván megkövülten szemlélte őt, miközben arcza lassan egészen átszellemült. Csodálatos mosoly játszott az ajka körül s melegen megszorította a Mari forró kezét.

— Nyugodjék meg, Mari! Becsületszavamra igérem, hogy nem fogok megverekedni! . . .

*

Másnap reggel 5 óra után Málnayval kopogtattunk az Iván ajtaján. Csunya, ködös, hideg reggel volt. „Rossz omen Ivánnak“ — gondoltam magamban lehangoltan. Nem hallván feleletet, beléptünk a nyitott ajtón a szobájába.

Iván felöltözve feküdt az ágyán. Az inge fel volt gombolva a mellén s a szíve táján valami barna folt sötétlett. Arcza halvány volt és mozdulatlan. De nyugodt, kisimult, mint az idealizált hősöké az antik szobrokon. A kilőtt revolvert görcsösen szorította a jobbjában.

Az éjjeli szekrénykén az ágy mellett Turgenjev novellája: „A fatalista“ feküdt, az utolsó lapon felnyitva és egy lezárt levél, nekem czímezve. Nagyon röviden írt, de biztos vonásokkal:

„Mondd meg Marinak, hogy megtartottam az igéretemet. Ő nem oka semminek. Nem tudta, hogy tegnap adta meg a tűszúrást. Legalább édes tűszúrás volt. Futottam előle, megtalált; harczoltam vele, de legyőzettem. A végzetem utolért. Te vigyázz magadra jobban s élj boldogul! . . . Iván.“

(H.—t.) **Munkácsy Kálmán.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

sebességgel vitték az asszonykát a központi pályaudvar felé. A fiatal férj s a násznép hiába várta őt vissza: megszökött. Ott volt a bérkocsiban az asszonyka régi imádója, E. aszódi földbirtokos, a ki gondoskodott arról, hogy szerelme tárgyát akadálytalanul megszöktethesse. Hogy meggyőzze a fiatal asszonyt igaz szerelméről, egy kötelezvényt adott át neki, a melyben kijelenti, hogy ha elhagyná őt, kárpótlás fejében köteles az asszonykának 10.000 forintot adni. M.-né asszony átvette a kötelezőt s egyideig boldogan élt a csábítóval. Egy szép napon azonban arra ébred, hogy a földbirtokos szerelmi viszonyt folytat az ő legbensőbb barátnőjével. Eltitkolta fájdalmát, mely csak fokozódott akkor, midőn meghallotta, hogy M. J. kereskedő, a kinek örök hűséget esküdött — meghalt; kevéssel ezután azt is megtudta, hogy E. ur eljegyezte az ő vetélytársnőjét. Ekkor elhagyta s az volt az első dolga, hogy beperelje a 10.000 forintról szóló kötelezőt. A földbirtokos kifogásokat emel. Nem ő hagyta el M.-né asszonyt, hanem ez költözködött ki házából, a nélkül, hogy valaki kényszerítette volna reá. Aztán a követelést, mint turpis causán alapulót a bíróság meg sem itélheti. Az asszonyka nagyon elkeseredett. Nemrég Aszódon járt s a pályaudvaron észrevette csábítóját, a mint karöltve haladt jegyesével. Nem tudott uralkodni magán; rátámadt a menyasszonyára s olyan botrányt csapott a pályaudvaron, hogy az utasok s a vasuti alkalmazottak összefutottak. A megsértett menyasszony bepanaszolta őt a gödöllői járásbiróságnál mely e hó 21-re tűzte ki a tárgyalást.

A kékszakállu kalauz. Raisz Lajos volt nagykanizsai erdőőr és m. államvasuti kalauz állott többnejüség büntette miatt a kanizsai törvényszék előtt. Vádlott minden anyagi érdek nélkül üzte az asszonybolonditást és sportszerüen tett szerencsétlenné, anyákká, tisztességes családból származó hajadonokat. Még 1873-ban vezette oltárhoz Pellérden Török Julit, a kit azonban pár hónap mulva elhagyott és Laskafalván elvette Horváth Magdolnát, azt hazudván a papnak, hogy nőtlen. Horváth Magdolna időközben meghalt: a halálról szóló bizonyítványt Raisz arra használta fel, hogy azzal özvegységét igazolva, „örök hűséget“ esküdjék még két hajadonnak, kik közül Góza Máriát Daruváron 1886-ban, Jancsek Gertrudát 1888-ban vezette oltárhoz. A végtárgyaláson mind a három élő feleség megjelent, Török Juli magával hozta 16 esztendős fiát is, a ki még soha sem látta az édes apját. Kis István dr. kir. ügyész súlyos büntetést kért, sulyosbitó körülményül emlitve fel azt a könnyelmüséget, melylyel négy nőt tett szerencsétlenné, boldogtalanná. Oroszváry Gyula dr. védőbeszédében azt fejtegette, hogy Raisz jóhiszemüleg járt el, mert azt hallotta, hogy első felesége meghalt. Ha terhel valakit bün, ugy az az esketést végző plébánosokat terheli, a kik nem vették el tőle a Horváth Magdolna haláláról szóló bizonyitványt. A törvényszék Raisz Lajost kettős házasság büntette és csalás vétsége miatt öt évi börtönre itélte.

Szédelgő. A nizzai fürdővendégek ma egyébről sem beszélnek, mint a következő botrányról: 1888-ban egy érdekes, úri lábon élt gentleman vonta magára az üdülők figyelmét. Bőven költekezett, ritka leleményességgel ünnepeket rendezett s a mi fő, azt mondta magáról, hogy ő báró Volfram Edward. Behizelegte magát mindenüvé, a többek közt egy gazdag nizzai kereskedő családjába is, a melynek fiatal, bájos leánykája csakhamar fülig szerelmes lett a közkedveltségü báróba. Miután pedig az utóbbi bebizonyította, hogy jókora vagyona van, a kereskedő hozzá adta leányát. Az esküvő Londonban történt meg. Azután kezdetüket vették a mézes hetek, a melyek azonban még legelején a nászútnak véget értek. Egy svájczi szállodából a báró úr hirtelen eltünt s a fiatal asszonyka kétségbeesve sietett vissza a szülői házba. A férj uramról azóta nem hallott hírt — máig, a mikor a franczia lapok azt irják, hogy a „báró“ urat Bordeauxban elfogták. Közönséges tolvaj volt. Mint inas szolgált több nagy úrnál, a kik közül egyet 800,000 frankig meglopott s azóta több helyütt nagyobb csalásokat követett el. Azon módon, miként Nizzában, egyszer már Londonban is megházasodott, feleségül véve egy gazdag leányt, a kit négy heti turbékolás után, szintén a faképnél hagyott.

Közgazdaság.

A stabil gőzgépkezelők tanfolyama az állami közép-ipariskolában (Budapest VIII. ker. Népszínház-utcza 8. sz.) november 3-án nyílik meg s deczember hó végéig tart. A beiratások f. hó 30-án kezdődnek. Tanulókul fölvétetnek a 18-ik életévöket betöltött, írni, olvasni tudó lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak főbb munkásai, a kik a fűtők és lokomobilkezelők tanfolyamát már elvégezték. A fölvételhez szükséges irományok: erkölcsi bizonyítvány és munkakönyv vagy munkabizonyítvány. — A tandíj 5 frt.

*

Kereskedelmi viszonyunk Németországgal. Mint Berlinből irják, a monarchiánkkal fennálló kereskedelmi viszony megváltoztatása ügyében serényen folynak az előmunkálatok. Caprivi birodalmi cancellár maga is behatóan foglalkozik a kérdéssel és a birodalmi kincstári hivatal egy előadó tanácsosa kizárólag ezen ügygyel foglalatoskodik a cancellár mellett. Mindazonáltal helytelen volna figyelmen kívül hagyni azon nehézségeket, a melyek ez idő szerint utjában állanak annak, hogy Ausztria-Magyarország és Németország között a kereskedelmi-politikai viszony barátságosabbá váljék. A legfőbb nehézségek egyike a frankfurti békeszerződés 11. czikke, mely Franciaországnak határozottan biztosítja ugyanazon előnyöket, a melyekben Németország monarchiánkat akarná részesíteni. A nevezett czikk ugyanis szó szerint következőleg hangzik: „Miután a kereskedelmi szerződések Németország különböző államaival a háboru folytán meg vannak szüntetve, a német kormány és a franczia kormány keresdelmi viszonyaink alapjául elfogadják azon elvet, hogy kölcsönösen a legtöbb kedvezményben részesülő nemzetek módjára bánnak el egymással. Ez a szabály kiterjed a beviteli és kiviteli vámokra, a vámkezelésre, a két nemzet alattvalóival való kölcsönös elbánásra. Kivétetnek azonban ama kedvezmények, melyeket a szerződő felek valamelyike kereskedelmi szerződések utján más államoknak adott, vagy adni fog, mint a következők. Anglia, Belgium, Németalföld, Svájcz, Ausztria, Oroszország. Következik ebből, hogy a frankfurti szerződés ezen 11. czikkénél fogva mindazon kedvezmények, melyek monárchiánknak adatnak, tekintet nélkül a franczia kereskedelmi szerződések létezésére, eo ipso kiterjednek Franciaországra is. Nemrég ugyan a müncheni „Allgemeine Zeitung“ figyelemre méltó czikkben kimutatni igyekezett, hogy Németországra nem kötelező a frankfurti szerződés 11 czikke, mihelyt Franciaország szorosan az utonom tarifára vonul vissza és minden államnak, tehát Németországnak is megtagadja a kereskedelmi szerződést. Ez a felfogás azonban alig lehet helyes, ha tekintetbe veszszük, hogy az emlitett 11 czik bevezetése egyenesen hivatkozik a szerződés nélküli áliapotra. Mindezekből tehát látni való, hogy Németországra nézve nem könnyü azon kérdés megoldása, miként nyujthasson monarchiánknak kedvezményeket a nélkül, hogy ezekben Franciaországot is részesitenie kellene.

Brassói piaczi árak.

— Az első erdélyi bank jelentése. —

Brassó, 1890. október hó 25-én.

Román papirpénz à 100 frank	45·25 vétel	45·40 eladás	
„ ezüstpénz à 100 „	45·— „	45·25 „	
Napoleond'or (aranypénz) . .	9·07 „	9·10½ „	
Török lira	10·30 „	10·38 „	
Arany	5·39 „	5·47 „	
Orosz papirrubel	138.— „	140·— „	

A szerkesztésért felelős:
Dr. Vajna Gábor.
Társszerkesztő:
Kis-Küküllőm. részéről: Gyöngyössy István (D.-Szt.-Márton)
Laptulajdonos: Harmath Lajos.
Kiadó: Alexi könyvnyomdája

HIRDETMÉNYEK.

3593.—1890. szám. (341) 1—1

Hirdetmény

az adó- és pótadó-kötelezettséget illetőleg.

Miután az idei adóelőirási lajstromok ide hivatalosan mind beérkeztek és az összes adónemek előirása az itteni hivatali táblázatokban eszközöltetett, — minden adóhordozó ozeunel felhivatik, hogy az idei adó- és pótadó-tartozásainak adófizetési ivébe leendő bevezetés czéljából legkésőbb f. évi ***november hó 15-éig*** az alólirt városi adóhivatalnál okvetetlenül jelenjék meg.

Brassó, 1890. évi október hó 21-én.

A városi tanács.

Magyar királyi államvasutak.

Szám 71305./1890.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1893. év végeig szükséges, különféle műhelyi és pályafentartási szerszámok és eszközökre, továbbá csákányok, lapátok, ásók, fúrók, taligák, vasalt kútvedrek, szénkosarak, ráspolyok, reszelők, fürészek, gereblyék, szalagmértékek, lámpa ollók, papirollók és bádogvágó ollók, gyaluk, gyaluvasak, csavarhuzók, kalapácsok, üvegvágó gyémántok, lakatok, tentatartók, jelzőzászlók, kendertárcsák, fehérneműek, kötelek, kátrányozott jelzőzsinegek, köszörükövek, jelzősipok, bádogos munkák, u. m. lámpások, kannák, tűzoltó és vízvedrek, durranógyutacs szelenczék, kármentőtálak, szelenczék stb., vasalt emelőrudak, tűzicsáklyák, összehajlítható mérőpálczák, székek, bélyegzőpárnák ruggyantából, altiszti karkötők, irattáskák bőrből, borjubékók, kalauz-kürtök és zsinórok, kefenemüek, hévmérők, palaczkok, poharak, kavicsrostélyok stb.-re iparnemenkint csoportosítva, nyilvános pályázatot hirdet.

Pályázati határidő 1890. évi **november hó 25-ike**; a bánatpénz letételére 1890. **november 24-ike.**

Útbaigazítás, a tárgyak részletes kimutatása, föltételek, rajzok stb. az igazgatóságnál Budapesten (Andrássy-ut 75. sz., II. emelet 43. ajtó) a hivatalos órákban (8—2-ig) s erezhetők.

A minták a budapesti szertárban megtekinthetők.

Budapest, 1890. október hóban.

(335) 3—3 Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A Brassó városi 1891-ik évre való képviselő-testület számára leendő legtöbb adót fizetők lajstroma végleges megállapítása czéljából, alólirt bizottság — az 1886. évi XXII. t.-cz. 33. §-a értelmében folyó évi ***október hó 29-ik napján délután 3 órakor a városi tanácsház termében*** nyilvános ülést tartand. Erre az érdekeltek figyelmeztetnek.

Brassó, 1890. évi október 25.

A Brassó városi legtöbb adót fizetők összeiró bizottsága nevében:

Juon Lengeru m. p.
elnök.

(340) 1—1

Szám 4375.—1890.

Pályázati hirdetés.

A megyei közigazgatási erdészeti bizottság által a kőhalmi szolgabirói járásban megállapitott homoródi, alsó-rákosi, hévizi, kőhalomi, sövénységi, lemneki és szász-tyukosi erdőőri állomásokra ezennel pályázat hirdettetik. Az erdőőr a járásának nevét viselő községben köteles lakni. Évi fizetése negyedes részletekben, a járáshoz tartozó erdőbirtokosok által utólag. fizetendő 240 frt.

A fenti állomásokra pályázni akarók felhivatnak, az erdőtörvény 37-ik §-ában előirt teljes minősitésüket igazoló okmányaikkal fölszerelt pályázati folyamodásukat folyó évi ***november 7-ig*** az alólirt főszolgabiróhoz annál bizonyosabban beterjeszteni, mivel a később érkező folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Kőhalom 1890. október 24-én

A járási főszolgabiró helyett:

(339) 1—3 Boér, szolgabiró.

---

(297) 6—10

5 FORINT egy ZONA-SACCO. 5 FORINT egy TÉLI NADRÁG.

15 forint egy téli kabát

Minden tiszta gyapjuszövetből és divatosan készítve. Azonkívül legnagyobb választék mindennemü **úri-** és **gyermekruhákban**, szigoruan szolid szabott árakon, melyek minden darabra fel vannak irva. Továbbá a legdivatosabb **angol, franczia** és **brünni** gyapjuszövetek dús raktára mérték utáni megrendelésekre.

THEIN és TARSA

„ELSŐ HAZAI ÚRI RUHA-CSARNOK“

Budapest IV., Hatvani-utcza 1. sz. (Ferenczieknek bazára.)

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Brassó, nyomatott ALEXI könyvnyomdája.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.